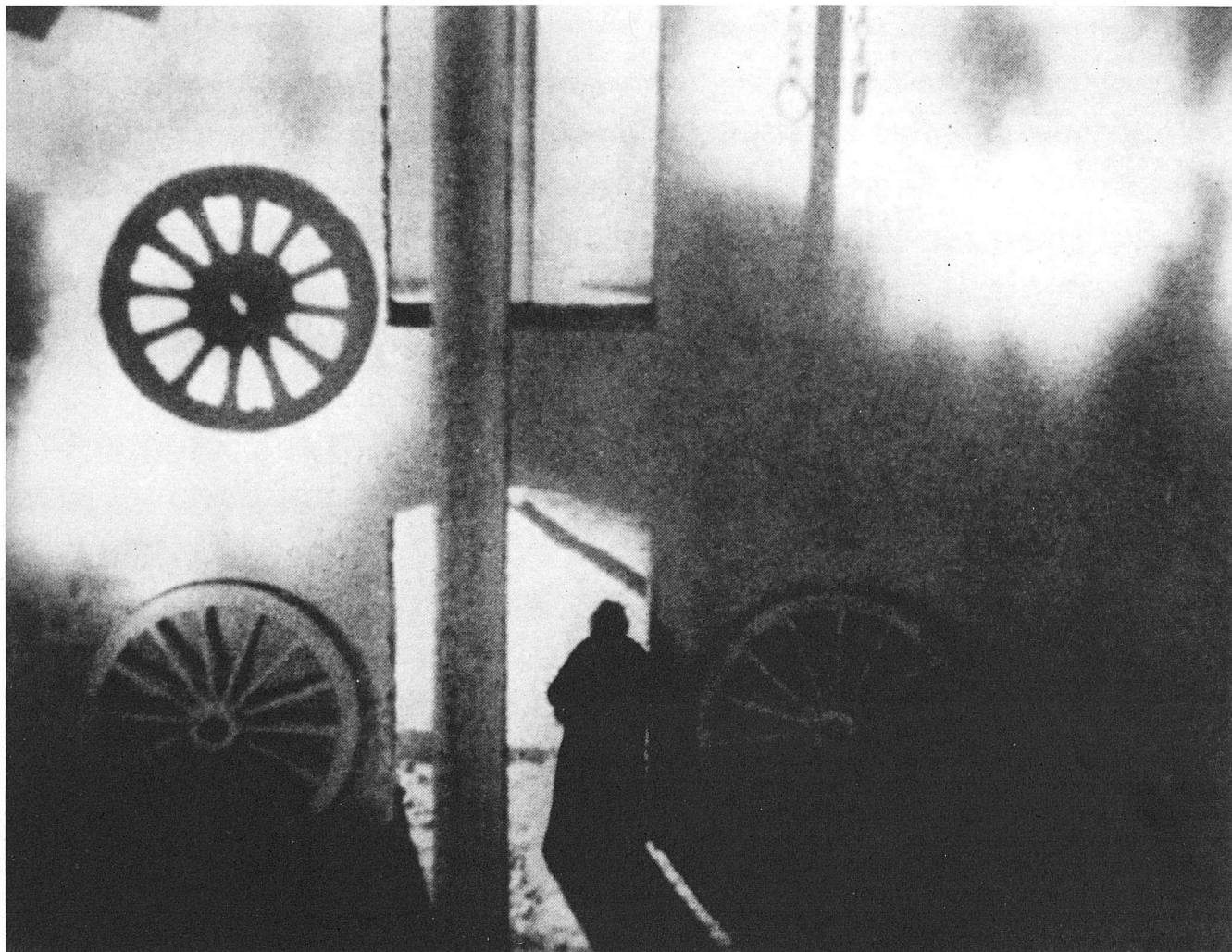

VISIÓ DIGITAL

Vampyr, la bruja vampiro (1932), de Carl Theodor Dreyer

Miquel Alenyar

La bruixa és el primer llargmetratge sonor del realitzador danès Carl Theodor Dreyer (1889-1968). Es roda en escenaris naturals de Courtempierre i altres localitats franceses durant l'estiu del 1930. Produït per Nicholas de Gunzburg (Julian West) i Carl T. Dreyer per a Tobis Filmkunst, i s'estrena el maig del 1932 a Berlín.

L'acció dramàtica té lloc a Courtempierre (França) durant uns pocs dies del 1930. El jove viatger aficionat a la pesca, Allan David Grey (West), s'atura a una posada per passar-hi la nit. El seu son és interromput per un home major (Schutz) que li prega que impedeixi la mort de la seva filla Léone (Schmitz) i li lliura un petit paquet segellat. L'endemà, Grey és testimoni de l'assassinat del propietari del castell, que reconeix com a l'home que el va visitar la nit passada. Conex Gisèle (Mandel), germana de Léone. Es posa de part dels qui lluiten contra el mal: un vell criat del castell (Brás), la seva dona (Babanini) i Gisèle, de qui s'enamora. S'enfronta a les accions malèfiques del metge del poble, el doctor Marc

(Hieronimko), i del seu ajudant, un sinistre soldat amb una cama de fusta. El relat pareix somniat per Grey; té discontinuïtats, llacunes, escenes espectrals, paisatges onírics i fets sobrenaturals.

El film barreja fantasia i terror. Exposa un episodi d'enfrontament contra les forces del mal, representades per personatges que actuen a compte d'un esser maligne i misteriós, no identificat. Se sospita de la bruixa Marguerite Chopin (Gérard), morta fa anys, atrapada entre la vida i la mort, que no es va arrepentir dels seus pecats i que està enterrada en terra no beneïda.

El film és difícil de seguir, perquè així ho va voler el realitzador. La narració presenta elements característics de confusió. Fragmenta l'espai i separa les parts de manera que l'espai escènic esdevé un laberint sense lògica aparent. Les referències d'espai i temps de les imatges no coincideixen sempre amb les de l'argument. Presenta muntatges en paral·lel d'accions simultànies o no, que confonen i desorienten. Els reflexos en cristalls o miralls sovint

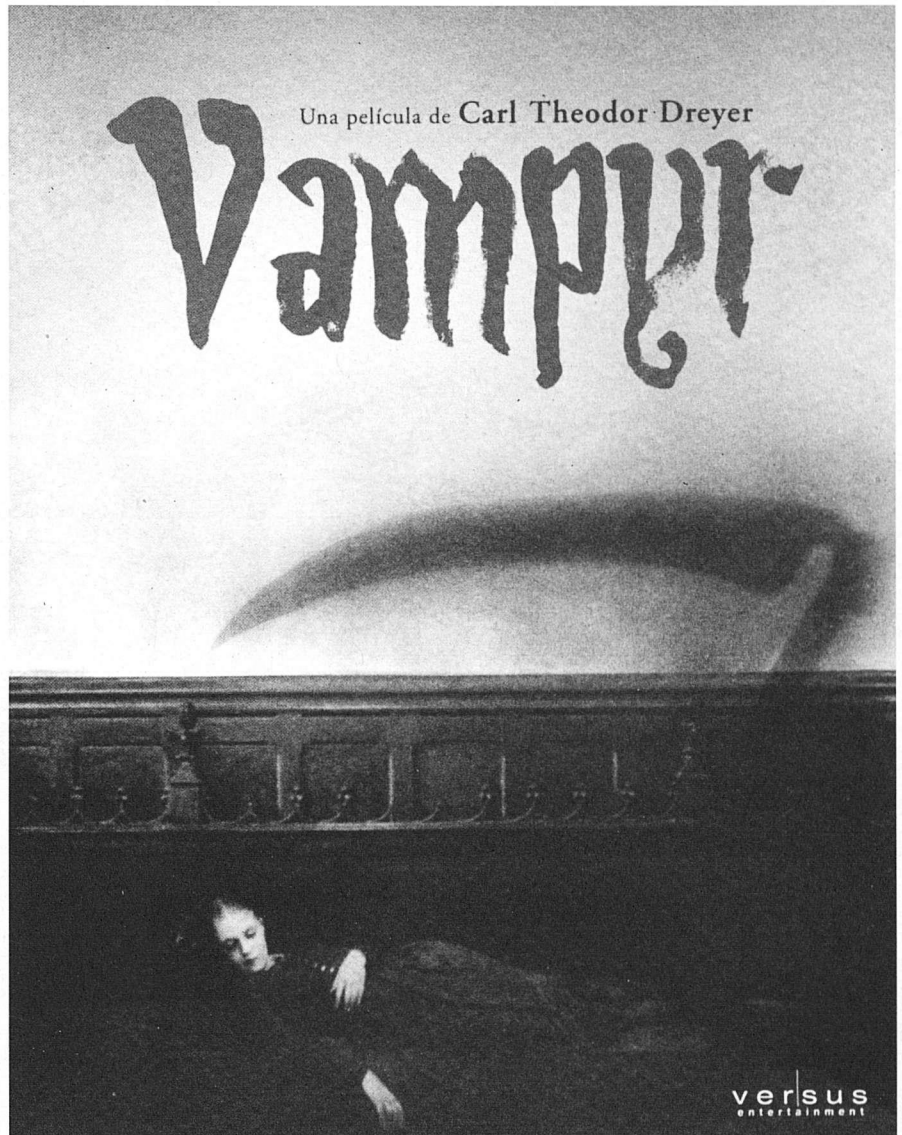
no van acompanyats de la presència que els causa. Les ombres són autònomes, es mouen per elles mateixes, tenen personalitat pròpia i realitzen accions humanes. Planifica l'ús de la il·luminació i del moviment de càmera amb el propòsit de desorientar. Alguns passatges descriuen fets que poc o res tenen a veure amb l'argument. Canvia el punt de vista del narrador sense avís ni explicació. Situa l'espectador davant d'un relat construït amb la lògica d'un somni. Fa servir força elements dilatoris: una clau que fa voltes en un pany, portes que s'obren i es tanquen soles, figures espectrals, etc.

L'atmosfera és densa, inquietant i opressiva. Es percep la presència del mal. La lluita que s'entaula entre les forces malèfiques i les que tracten de destruir-les és incerta i desigual. Els mitjans a disposició del vell criat i de Gisèle són escassos i dèbils; en diverses ocasions els dos pareixen més víctimes, com Léone, que dos esforços lluitadors amb possibilitats d'èxit o de supervivència. El mal que es respira i es palpa és sinistre, terrorífic, espantós. Grey, present en totes les escenes, és l'element que aporta il·lació i confereix una certa unitat a un relat pretensament confús, fragmentat i dispers. Mostra els efectes del mal i les seves amenaces, mentre que en demora l'explicació de les causes. Les dues forces enfrontades no entren en contacte directament, sinó només a través dels servidors.

El film conté representacions iconogràfiques i emblemes de la mort: l'home amb la dalla, el riu, la campana, la barca, l'àngel de la posada, ombra de l'enterrador, el quadre de l'habitació de Grey, beuratges, calaveres, esquelets, etc. Són escenes singulars el viatge d'un bagul contemplat des del punt de vista del cadàver que transporta, el ball d'ombres fantasmals en la fàbrica abandonada, la pulsio del desig que suscita Gisèle, la mort d'un malvat en el molí fariner, el segrest de Léone, etc.

L'estrena del film constitueix un fracàs comercial que allunya Dreyer de les càmeres durant dotze anys. Fa el rodatge sense so per disposar d'una gran mobilitat de càmera. Després, a Berlín, hi afegeix uns breus diàlegs. Els principals escenaris són la posada, el castell, la fàbrica en desús, el molí fariner, el cementeri, l'estany, el riu i la barca. El guió s'inspira en l'obra *In a Glass Darkly*, de l'autor irlandès Joseph Sheridan Le Fanu (1814-1873), recopilació de relats de misteri, entre els quals destaquen "Carmille" i "La taberna del dragó volador". S'inspira, a més, en Murnau, Poe i altres.

La música, de Wolfgang Zeller (*La Atlántida*, Pabst, 1932), ofereix una partitura orquestral solemne, pausada, de notes allargades i greus, que crea sensacions d'inquietud i temor. La fotografia, de Rudolph Maté (*La pasión de Juana de Arco*, Dreyer, 1928), s'inspira en l'estètica expressionista alemanya. Amb imatges difuminades, sobreimpreses i imprecises, que reforcen les sensacions d'irrealitat. Realitza un intens treball de càmera, amb esplèndids tràvelings. Dreyer compon un superb poema visual. ■

EDITORIA: Manga Films, S. L.

COMPLEMENTS: Inclou llibret de 34 pàgines

AUDIO: Anglès i castellà

SUBTÍTOLS: Castellà

FORMAT: 1.33:1

DURADA: 73 minuts